

29. Kaupunginkirjasto ¹⁾

Kirjastolautakunta

Kirjastolautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat v. 1958 huoltopääll. Kössi Kulo puheenjohtajana, prof. Elsa Bruun varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä opett. Inkeri Airola, fil. maist. Lauri Hyvämäki, opett. Johannes Koivu, fil. maist. Kaarlo Lausti, fil. lis. Klaus Sallavo, fil. maisterit Maija Savutie-Myrsky ja Jarl Tallqvist. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul. kaup. joht. Eino Uski.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 12 kertaa. Pöytäkirjat käsittivät yhteensä 237 pykälää, saapuneita kirjelmiä oli 438 ja lähetettyjä kirjelmiä 311.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: Porolahden sivukirjaston kalustamista, peruskirjavaraston ja puhelimen hankkimista (24. 2. 49, 51 §, 25. 8. 164 §) sekä sivukirjastonhoitajan viran, yhden kirjastoamanuenssin ja yhden järjestelyapulaisen viran perustamista ko. kirjastoa varten (24. 2. 50 §); eräiden siivoojan virkojen lakkauttamista (21. 4. 100 §, 20. 10. 196 §); kaupunginkirjaston vahtimestareiden ym. virkapukukysymystä (16. 6. 144 §); Kivelän sairaalakirjaston viranhaltijoiden matkakulujen korvaamista heidän käydessään kirjastokierroksella Nummelan sairaalassa (22. 9. 175 §); kirjastolautakunnan sihteerin palkkion korottamista 1. 10. lukien (22. 9. 177 §); v:n 1959 talousarvioehdotuksen tarkistamista (20. 10. 189 §); eräiden kaupunginkirjaston tilien ylittämisoikeutta (20. 10. 192 §); Vartiokylän sivukirjastonhoitajan viran perustamista ja kirjaston siirtämistä uuteen huoneistoon (20. 10. 193, 194 §); uusien puhelimen hankkimista pääkirjastoon (20. 10. 195 §); kaupunginkirjaston v:n 1957 valtionavun anomista (17. 11. 207 §); kalustonhankintamäärärahan käyttöä (17. 11. 214 §); Keski-Kaarelan sivukirjaston perustamista (17. 11. 215 §); palauttamattomien kirjojen perimispalkkion korottamista (15. 12. 229 §); kirjastoharjoittelijoiden palkkojen korottamista (15. 12. 230 §) ja erään kertomusvuoden määrärahan käyttämättömän osan siirtämistä v:een 1959 (15. 12. 231 §).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: yleissivistävän opinto- ja keskustelukerhon perustamista Toukolan sivukirjastoon (24. 2. 52 §); aloitetta kirjastoauton hankkimiseksi kaupunginkirjastolle (24. 2. 74 §); järjestelytoimiston tutkimusta kaupungin omistamien rakennusten hallinnon ja hoidon järjestämisestä (24. 3. 78 §); kirjastolautakunnan valvonnan alaisten yleishyödyllisten laitosten tekemiä avustusanomuksia v:ksi 1958 (24. 3. 92 §); irtaimen omaisuuden tarkastajien v:n 1957 toimintakertomusta (16. 6. 139 §); Kirjoja sokeille -nimisen yhdistyksen avustusanomusta sekä anomusta sokeain äänikirjaston sijoittamisesta Töölön sivukirjaston uuteen rakennukseen Topeliuksenkatu 20:ssä (24. 3. 93§, 16. 6. 142 §); aloitetta kirjasakkoina kertyneiden varojen käyttämiseksi avustuksina ja stipendeinä (16. 6. 143 §); talousarvion tarkistuskomitean mietintöä (20. 10. 186 §); Keski-Kaarelan kansakoulun luonnospirustuksiin sisältyvien kirjastotilojen tarpeellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta (17. 11. 214 §); vuosilomasijaisten vähentämiskomitean esitystä (15. 12. 228 §) ja Porolahden sivukirjaston tp. sivukirjastonhoitajan viran palkkaluokan pysyttämistä ennallaan (15. 12. 232 §).

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja kaupunginkirjaston kertomuksen eripainoksessa.

Kirjaston toiminta

Henkilökunta. Kertomusvuonna perustettiin Porolahden sivukirjastoon tp. sivukirjastonhoitajan virka.

Kertomusvuoden päättyessä oli kaupunginkirjaston palveluksessa 170 vakinaista viranhaltijaa ja 11 tp. viranhaltijaa. Tuntipalkkaisia kirjastoapulaisia oli työssä 24 727 t ja tuntipalkkaisia työntekijöitä yht. 16 712 t.

Kaupunginkirjastoon nimitettiin seuraavat uudet viranhaltijat: tp. toimistoapulaiseksi Terttu Kajander 1. 3. lukien, kirjastoamanuensseiksi fil. kand. Kerttu Manninen, ylioppilaat Anja Stormbom ja Annikki Tallqvist 1. 3. lukien sekä järjestelyapulaiseksi yliopp. Siiri Pakarinen 1. 3. lukien; Lauttasaaren sivukirjaston apulaisvahtimestariksi rva Hilja Karhu 1. 3. lukien, kirjastoamanuensseiksi ylioppilaat Mirja Korhonen 1. 4., Kristina Fagerholm 1. 5. sekä Raili Reivala ja Rakel Tapiaro 1. 6. lukien ja kirjanpitäjäksi varannot. Elsa Aarnio 1. 6. lukien; Porolahden sivukirjaston tp. hoitajaksi fil. maist. Urpo Lehtonen 16. 8. lukien; Eteläisen sivukirjaston hoitajaksi fil. tri Sven Hirn 1. 12. lukien.

Seuraavat henkilöt siirtyivät eläkkeelle: kirj. amanuenssit Siiri Tukiainen 2. 3., Elsa Laurell 11. 4. ja Eevi Koponen 27. 5., siivooja Vieno Elomäki 1. 7., päällysvaatteiden vartija Anna Raunio 12. 12. ja kirj. amanuenssi Aili Nilsson 31. 12. lukien.

Virkaero myönnettiin kirjanpitäjä Anne Routasuolle 1. 3., tp. toim. apul. Ilkka Ryömälle 1. 3., Oulunkylän sivukirj. hoit. Sven Hirnille 1. 12. ja tp. toim. apul. Terttu Kajanderille 31. 12. lukien.

Pääkirjaston siivooja Oili Mäkinen (23. 3.) ja Eteläisen sivukirj. hoit. Fanny Ruusuvoori (11. 8.) kuolivat kertomusvuoden aikana.

Viranhaltijoille myönnettiin sairauden, tapaturman ja synnytyksen vuoksi virkavapautta yhteensä 2 743 päivää.

Opintoja ja tutkimustöitä varten myönnettiin lisäksi palkatonta virkavapautta fil. maist. Kyllikki Lindeqvistille 14.—31. 8., kirj. aman. Barbro Mörnelle 1. 4.—31. 5., fil. lis. Raili Kaupille 1. 4.—30. 6., fil. lis. Bo Carpelanille 1. 6.—14. 8., sivukirj. hoit. Annelma Talvelalle 16. 6.—10. 9. ja 22. 9.—5. 12. sekä yhteiskuntat. maist. Gun Forslundille 15. 10.—15. 12.

Kirjastokokoukset ja opintomatkat. Englannissa Yorkissa 29. 7.—7. 8. pidettyyn anglo-skandinaaviseen kirjastokokoukseen osallistuivat sivukirj. joht. Eila Wirla, joka piti kokouksessa esitelmän aiheesta »Cultural activities in public libraries», sekä sivukirj.hoit. Aune Petra.

Helsingissä 22.—23. 3. pidetyille Suomen Kirjastoseuran opintopäiville osallistuivat sivukirj.hoit. Vieno Lumme, kirj.amanuenssit Elisabeth Airamo, Annikki Aro ja Irja Kahma sekä järjestelyapul. Aino Suomalainen.

Kirj.aman. Ulla Lehtonen, os.hoit. Eila Pajanne ja sivukirj.hoit. Vieno Lumme ottivat osaa V pohjoismaiseen kirjastokurssiin Vadstenassa 27. 5.—7. 6., sivukirj.hoit. Lumme teki lisäksi opintomatkan Göteborgiin 8. 6.—22. 6.

Vierailut ja kirjaston esittelyt. Pääkirjastossa ja monissa sivukirjastoissa kävi kertomusvuoden aikana useita sekä koti- että ulkomaisia vierailijoita, joille eri osastojen esittelyn yhteydessä selostettiin kirjaston toimintaperiaatteita. Kallion sivukirjastossa vierailivat mm. kirjastotarkastaja Sven Plovgaard Kööpenhaminasta, apul.kirj.joht. Charles Deane Kent Kanadasta sekä kirj.hoit. Marie-Louise Mårtensson Malmöstä. Yhteiskunnallisen Korkeakoulun kirjastolinjan opiskelijoille esiteltiin pääkirjastoa sekä Kallion, Lauttasaaren ja Herttoniemen sivukirjastoja. Useita ryhmiä ammatinvalinnan ohjaukseen osallistuvia keskikoulun päättäviä nuoria kävi tutustumassa Kallion sivukirjastoon. Sekä pääkirjastoa että monia sivukirjastoja esiteltiin lukuisille opettajiensa johdolla opintokäynnillä olleille kansa- ja oppikoulujen luokille. Kallion kansakoulun kaikkien luokkien kirjastotunnit pidettiin Kallion sivukirjastossa. Kirjastotuntien pitäjinä olivat sivukirj.joht. Wirla ja osastonhoit. Kaija Salonen. Myös Pakilan sivukirjastossa pidettiin kirjaston käytön oppitunteja. Kaupungin ja valtion sairaanhoitokoulujen oppilaat kävivät tutustumassa Töölön sivukirjastoon ja sairaalasivukirjaston eri osastoihin. Sairaala-kirjastotoiminnan yleisiä periaatteita selostettiin kuukausittain tuberkuloosiparantolassa sillä hetkellä työskenteleville sairaanhoito-oppilaille. Myös Diakonissalaitoksen oppilaat tekivät tutustumiskäynnin tuberkuloosiparantolan kirjastoon. SASTOn 22.—27. 9. järjestämien käsityönopeuttajien ja askartelunohjaajien opinto- ja neuvontapäivien osanottajat

tutustuivat Nikkilän sairaalakirjastoon. Svenska Medborgarhögskolan'in kirjastonhoidon kurssin osanottajat olivat opintokäynnillä Marian sairaalakirjastossa, jolloin kirj. aman. Mirjam Nyberg piti heille luennon sairaalakirjastotoiminnasta.

Uudet sivukirjastot ja kirjastohuoneistot. Vallisaaren sivukirjasto aloitti toimintansa 14. 11. Kirjasto toimi kansakoulurakennuksessa, jossa sen käytössä oli 55 m²:n suuruinen huone. Kirjastohuoneen sisustuksen suunnitteli arkk. Märtha Lilius. Kirjasto oli avoinna kahtena päivänä viikossa 3 t kerrallaan. Sitä hoiti tuntipalkkainen kirjasto apulainen.

Porolahden sivukirjasto aloitti toimintansa 7. 11. kansakoulun yhteyteen rakennetussa kirjastorakennuksessa, jossa kirjaston lisäksi toimi myös kouluhammasklinikka. Kirjaston pinta-ala oli 315 m² ja siihen kuului aikuisten osaston lisäksi erillinen lastenosasto, työhuone ja varastotiloja. Rakennuksen piirsi arkk. Ossi Leppämäki ja sisustuksesta vastasivat arkkitehdit Ossi Leppämäki ja Anja Jämsä. Kirjasto oli avoinna arkipäivisin 5 t. Sen käyttö oli alusta alkaen niin vilkasta, että kirjavarasto osoittautui riittämättömäksi.

Pasilan sivukirjasto muutti toukokuun lopulla uuteen huoneistoon kaupungin omistamassa talossa Kyllikinkatu 10. Lukusalitoiminta lopetettiin huonetilan puutteesta.

Malmin sairaalakirjasto joutui sairaalassa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tähden muuttamaan joulukuussa pois entisestä kirjastohuoneesta. Kirjasto sijoitettiin toistaiseksi sairaalan uuteen lisärakennukseen, jonka seurustelutiloista väliseinän eristettiin kirjaston käyttöön 8,5 m²:n suuruinen huonetera.

Pääkirjaston lisärakennuksesta valmistui kaksi ylintä kerrosta, joissa sijaitsivat vahtimestarin ja talonmiehen asunnot. Muilta osin ei lisärakennuksen tiloja vielä saatu käyttöön.

Korjaustyöt ja kalustouudistukset. Kallion sivukirjaston lainausosastoissa suoritettiin perusteellinen maalauskorjaus. Herttoniemen sivukirjastossa suoritettiin loppuun edelliseltä vuodelta keskenjäänyt kaluston uudistus, samoin uusittiin Pasilan sivukirjaston kalustoa eräiltä osin. Töölön sivukirjastoon ja sairaalasivukirjastoon saatiin kalustotäydennystä. Kallion sivukirjastoon hankittiin levysoitin kerhotoimintaa varten sekä kirjanäytelyihin tarvittavat näytekäapit. Lisäksi suoritettiin pääkirjastossa sekä useissa sivukirjastoissa kiinteistön korjaus- ja maalaustöitä, kaluston kunnostamista ja vähäisempiä kalustohankintoja.

Näyttelyt ja kirjallisuusesittelyt. Tieteen ja taiteen eri aloja koskevia näyttelyitä sekä kotimaisen ja maailmankirjallisuuden klassikkojen tuotannon esittelyjä järjestettiin pääkirjaston lainausosastoilla ja yleisessä lukusalissa, Kallion, Töölön, Vallilan, Eteläisen ja Toukolan sivukirjastojen lainausosastoilla sekä Haagan, Herttoniemen, Maunulan, Malmin, Pakilan, Tapanilan, Pukinmäen ja Porolahden sivukirjastoissa. Pääkirjaston suomalaisella lainausosastolla esiteltiin erityisellä taululla »Viikon kirja» ja Malmin sivukirjastossa »Radion kuukauden kirjailija». Näyttelyiden ja kirjallisuusesittelyjen aihevalinnassa kiinnitettiin erityistä huomiota ajankohtaisiin sivistystapahtumiin ja kulttuurihenkilöiden merkkipäiviin. Kallion sivukirjastossa laadittiin lapsia ja nuorisoa varten värikuvien varustettuja vihkoluetteloja eri tiedonalojen kirjallisuudesta. Sekä aikuisten että lasten lukusalin käyttäjiä varten järjestettiin kirjaston yläalulaan eri kulttuurin alojen näyttelyitä. Pääkirjastossa sekä Kallion ja Toukolan sivukirjastoissa järjestettiin nuorimpiä kirjastonkäyttäjiä varten eriaiheisia kuvanäyttelyitä. Useimmissa kirjastoissa yritettiin yleisön kirjavalintaa helpottaa asettamalla hyvää tieto- ja kaunokirjallisuutta erityisille tähän tarkoitukseen varatuille suositteleyhylyille.

Tietokilpailut ja satutunnit. Kallion sivukirjaston lasten ja nuorison lukusalissa järjestettiin kouluikäisille kaksi tietokilpailusarjaa, joihin kumpaankin kuului viisi eri kilpailua. Kevätkauden aiheena oli tähtitiede ja tarkoituksena oli esitellä tähtitieteen historiaa, aurinkokuntaamme sekä nykyaikaista tähtitiedettä ja avaruudentutkimusta. Syyskauden aiheena oli Etelä-Amerikka, sen maantiede, historia, kulttuuri ja nykyiset olot. Lasten lainausosastolla pidettiin satukäisille 31 satuiltaa; osanottajia oli joka illassa keskimäärin 36. Pienimmille kirjastonkäyttäjille pidettiin päivittäin kuvakirjatunteja. Töölön sivukirjaston lastenosastolla järjestettiin kaksi tietokilpailusarjaa kouluikäisille. Kevätkauden aiheena olivat: Helsinki, Tähtiä ja raketteja, Kulkuneuvojen kehitys, Arkeologia ja me. Syyskauden kilpailut olivat yleisaiheisia. Eteläisen sivukirjaston lastenosastolla pidettiin kolme tietokilpailua, jotka koskettelivat kotimaan historiaa, Helsingin tuntemusta sekä kirjaston luetteloiden käyttöä. Toukolan sivukirjastossa järjestettiin tietokilpailuja historian, luonnontieteen ja urheilun alalta. Herttoniemen sivu-

kirjastossa järjestetyt tietokilpailut käsittelivät tunnettuja henkilöitä tieteen ja taiteen alalta, keksintöjä sekä maantiedettä. *Lauttasaaren sivukirjastossa* pidettiin neljä jaksoa käsittävä hakuteosten käytön kilpailu luonnontieteiden alalta. *Malmin sivukirjastossa* järjestettiin lapsille seitsemän aihealtaan eläintieteellistä, matemaattista ja filosofista tietokilpailua.

Sairaalakirjastotoiminta. Sairaalasisivukirjasto ryhtyi 1. 10. lukien huolehtimaan Helsingin keskusmielisairaalan Nummelan osaston (ent. Nummelan parantola, Röykkä) kirjastotoiminnasta siten, että Kivelän sairaalakirjaston amanuenssit vuorotellen kerran kahdessa viikossa kävivät kirjastokierroksella ko. sairaalassa. Nikkilän sairaalakirjasto jatkoi sairaalan kirjaston käyttöön hankkimien äänilevyjen lainausta. Levylainojen lukumäärä oli 535.

Kirjavarasto. Kirjavaraston luetteloista poistettiin 21 506 loppuunkulunutta nidosta, joista 7 541 pääkirjastoon, 1 939 Kallion, 1 859 Töölön, 1 775 Vallilan, 215 Käpylän, 2 178 Eteläiseen, 437 Pasilan, 31 Toukolan, 529 Haagan, 599 Herttoniemen, 81 Maunulan, 121 Kulosaaren, 500 Lauttasaaren, 533 Munkkiniemen, 635 Malmin, 191 Oulunkylän, 569 Pakilan, 363 Puistolan, 715 sairaala-, 451 Tapanilan, 183 Pitäjänmäen, 27 Vartiokylän, 32 Pukinmäen ja 2 palokunnan sivukirjastoon kuuluneita kirjoja.

Kirjastoon hankittiin ja luetteloiitiin 52 114 uutta nidettä. Näistä tuli 10 830 pääkirjastoon, 5 542 Kallion, 3 488 Töölön, 2 225 Vallilan, 2 110 Käpylän, 1 773 Eteläiseen, 422 Pasilan, 985 Toukolan, 1 611 Haagan, 3 242 Herttoniemen, 406 Kulosaaren, 2 998 Lauttasaaren, 2 004 Munkkiniemen, 1 091 Malmin, 333 Oulunkylän, 793 Pakilan, 618 Puistolan, 1 832 sairaala-, 753 Tapanilan, 618 Pitäjänmäen, 184 Vartiokylän, 440 Pukinmäen, 1 935 Maunulan, 329 Suomenlinnan, 4 519 Porolahden, 970 Vallisaaren, 27 Kaarelan ja 36 poliisilaitoksen sivukirjastoon.

Luetteloitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 656 126 nidosta ja vuoden lopussa 686 734 nidosta. Viimeksi mainituista oli 445 676 eli 64.9 % suomenkielistä, 191 432 eli 27.9 % skandinaavista ja 49 626 eli 7.2 % muunkielistä kirjallisuutta.

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 219 261 131 mk:ksi ja vuoden päättyessä 248 910 288 mk:ksi. Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

Kirjallisuusluokka	Nidoksia	%
000 Ensyklopedia	13 405	1.9
100 Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede	21 281	3.1
200 Uskonnot, mytologia	13 288	1.9
300 Yhteiskuntatiede	21 781	3.2
400 Maantiede, matkat, kansatiede	32 495	4.7
500 Matematiikka, luonnontieteet	24 644	3.6
600 Lääketiede, tekniikka, talous	36 911	5.4
700 Taide, liikuntakasvatus	34 155	5.0
800 Kirjallisuushistoria, kielitiede	32 974	4.8
900 Historia, elämäkerrat, sukututkimus	38 885	5.7
0—9 Kaunokirjallisuus	264 020	38.4
I Uskonnot	7 747	1.1
II Historia, arkeologia ja elämäkerrat	20 591	3.0
III Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset ...	8 331	1.2
IV Romaanit, kertomukset ja sadut	31 956	4.7
V Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuushistoria ja taide ...	23 589	3.4
VI Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia	8 809	1.3
VII Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous	12 904	1.9
VIII Kielitiede	1 950	0.3
IX Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	11 534	1.7
X Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aika-kaus- ja sanomalehdet ym.)	25 484	3.7
	686 734	100.0

Pääkirjaston ja sivukirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

Lainauspaikka	1958		1957		Lainauspaikka	1958		1957	
	Nidoksia	%	Nidoksia	%		Nidoksia	%	Nidoksia	%
Pääkirjasto	231 871	33.8	228 582	34.8	Pakilan	6 969	1.0	6 745	1.2
Sivukirjasto:					Puistolan	5 718	0.8	5 463	0.8
Kallion	111 716	16.2	108 113	16.5	Sairaala-	32 779	4.8	31 662	4.8
Töölön	43 832	6.4	42 203	6.4	Tapanilan	6 782	1.0	6 480	0.9
Vallilan	33 628	4.8	33 178	5.1	Pitäjänmäen	5 919	0.9	5 484	0.8
Käpylän	33 901	4.9	32 006	4.9	Vartiokylän	3 216	0.5	3 059	0.5
Eteläinen	21 650	3.2	22 055	3.4	Pukinmäen	4 094	0.6	3 686	0.6
Pasilan	11 105	1.6	11 120	1.7	Maunulan	7 405	1.1	5 551	0.8
Toukolan	7 590	1.1	6 636	1.1	Suomenlinnan	3 098	0.5	2 769	0.4
Haagan	13 780	2.0	12 698	1.9	Porolahden	4 519	0.7	—	—
Herttoniemen	12 832	1.9	10 189	1.5	Vallisaaren	970	0.1	—	—
Kulosaaren	10 900	1.6	10 615	1.6	Kaarelan	27	0.0	—	—
Lauttasaaren	26 757	3.9	24 259	3.7	Palokunnan	2 322	0.3	2 324	0.3
Munkkiniemen	22 060	3.2	20 589	3.2	Poliisilaitoksen	1 566	0.2	1 530	0.2
Malmin	13 042	1.9	12 586	1.9					
Oulunkylän	6 686	1.0	6 544	1.0	Yhteensä:	686 734	100.0	656 126	100.0

Kirjalahjat ym. Kertomusvuonna vastaanotti kaupunginkirjasto kirjalahjoituksia seuraavilta: Alankomaiden suurlähetystö; Belgian suurlähetystö; Brasilian lähetystö; Britannian suurlähetystö; Bulgarian Kansantasavallan lähetystö; Indonesian lähetystö; Intian suurlähetystö; Kanadan lähetystö; Kuuban Tasavalta; Puolan Kansantasavallan suurlähetystö; Ranskan suurlähetystö; Romanian Kansantasavallan lähetystö; Saksan Liittotasavallan kauppaedustusto; Tanskan suurlähetystö; Venezuelan Tasavallan ulkoasiainministeriö; Yhdysvaltain Tiedotustoimisto; Aikakauskirja Aussenpolitik; Bayerrische Staatsbibliothek, München; The British Electrical & Allied Industry Section, Universal and International Exhibition; The British Electrical & Allied Manufacturers' Association; Halmstads Stadsbibliotek; Högnäs — Billesholms Aktiebolag; Inter Nationes, Bonn; Islams Ahmadiyya Mission; Kansainvälinen Kirja-Moskova, Kirjavälitys Oy.; Kungl. Vetenskapssamhället i Uppsala; Malmö stadsbibliotek; Nordisk Handelskalender; Pohjoismaisen neuvoston Suomen valtuuskunta; The Rosicrucian Order; Stockholms Stadsbibliotek; Universitetsbiblioteket Uppsala; University of California; World Council of Peace, Wien; Akateeminen kirjakauppa; Oy. Alkoholiliike Ab.; Finlands svenska Centralidrottsförbund; Helsingin kaupungin kaasulaitos; Helsingin kaupungin tilastotoimisto; Helsingin Yliopisto; Kaupan Teknillisen Rationalisoinnin Neuvottelukunta; Kulutusosuuskuntien Keskusliitto; Kruunuhaan Keskikoulu; Myöhäisempien aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkko; Osuustukkukauppa; Porin kaupunginkirjasto; Societas pro Fauna et Flora Fennica; Suomen Historiallinen Seura; Suomen Liikemiesten Kauppaopisto; Suomen Maalaisten Keskinäinen vakuutusyhtiö; Suomen Naishammaslääkärit; Suomen Pankki; Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvalidien Liitto; Suomen Ulkomaankauppaliitto; Suomen Unesco Toimikunta; Suomi-DDR seura; Suomi-Kiina-seura; Suomi-Neuvostoliitto seura; Suomi-Puola yhdistys; Svenska Litteratursällskapet i Finland; Svensk-Österbottniska Samfundet; Tampereen kaupunginhallitus; Tampereen kaupungin kirjasto; Tuberkuloosiliitto; Turun kaupungin kirjasto; Turun kaupungin tilastotoimisto; Ulkoasiainministeriö; Valtion iltaoppikoulu; Valtion kirjastotoimisto; John Cameron, Toronto; prof. Manuel Clavel, Aix en Provence; Haji Mian Abdul Qadir Patel Karāchi, Pakistan; Mme E. Perré-Wedekind, Ober Usher; dr. Wilhelm Wolfgang Schütz, Bonn; cand. jur. Ernst Verwohlt, Herlev; hra Jorma Aintila; kirj.aman. Elisabeth Airamo; sivukirj.hoit. Hilja Aukimaa; rva Aino Borg; fil.maist. Ingegerd Cronström; hra Erik Ekroth; Gordin, I. & S. Antikvariaatti; fil.maist. Jaakko Harlahti; nti Maria Helin; fil.lis. E. J. Immonen; prof. Eino Kailan perikunta; Konradin Kreuzer, ing. chem. E.T.H.; rva Anna Lange; fil.maist. Urpo Lehtonen; konsulinrva Fanny Lundgren; hortonomi Erkki Mainiemi; fil.kand. Kerttu Manninen; kaupp. Magnus Martelin; fil.maist. Kyllikki Nohrström; tri Oscar Parland; rva Sahlberg; toimittaja Karl v. Schoultz; kirj.apul. Raili Seiro; fil.maist. Vilho Setälä; lähetystöneuvos Teo Snellman; opett. Aliina Soininen; rva Lisbeth Stenius; kirj.aman. Anja Stormbom; fil.maist. J. O. Tallqvist; prof. A. Tammekann ja kirj.aman. Taimi Ylitalo.

Aukioloajat. Pääkirjaston sekä Kallion, Töölön, Vallilan ¹⁾, Käpylän ¹⁾, Eteläisen ¹⁾, Haagan ¹⁾, Herttoniemen ¹⁾, Lauttasaaren ¹⁾, Munkkiniemen ¹⁾, Malmin ¹⁾, Pakilan ¹⁾, Puistolan ¹⁾ ja Tapanilan ¹⁾ sivukirjastojen lainausosastot olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20; Pasilan, Kulosaaren ²⁾, Pitäjänmäen, Oulunkylän, Toukolan, Pukinmäen, Maunulan ja Porolahden ³⁾ sivukirjastojen lainausosastot maanantaisin, tiistaisin, torstaisin ja perjantaisin klo 15—20 sekä keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 13—18; Vartiokylän maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 18—20; Suomenlinnan maanantaisin, tiistaisin, torstaisin ja perjantaisin klo 16—19, keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 14—17; Vallisaaren ⁴⁾ tiistaisin ja perjantaisin klo 18—21.

Sairaalasivukirjasto oli henkilökuntaa varten avoinna Kivelän ja Marian sairaaloissa keskiviikkoisin klo 18—20.30, Malmin sairaalassa tiistaisin klo 14—15, Auroran sairaalassa keskiviikkoisin klo 13—20.30, Nikkilän sairaalassa maanantaisin klo 18—20.30 ja torstaisin klo 14—16 sekä keskiviikkoisin klo 14—16 perhehuoltopotilaille.

Juhannus- ja jouluaattoina lainausosastot olivat suljettuina; uudenvuodenaattona avoinna klo 10—15.

Pääkirjaston sekä Kallion, Töölön ja Käpylän sivukirjastojen aikuisten lukusalit olivat avoinna sekä arkisin että sunnuntaisin klo 10—22; lasten lukusalit olivat avoinna arkisin klo 10—20 sekä sunnuntaisin klo 15—20. Pyhä- ja juhlapäivinä lukusalit olivat avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkänäperjantaina, pääsiäispäivänä ja helluntaina klo 15—20; loppiaisena, kiirastorstaina, vapunaattona, vappuna ja itsenäisyyspäivänä klo 10—20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona ja joulupäivänä suljettuina; uudenvuodenaattona klo 10—15, muina pyhäpäivinä niinkuin sunnuntaisin. Lauttasaaren sivukirjaston lukusali oli avoinna vain arkipäivisin klo 10—22 (suljettuna juhannus- ja jouluaattona).

Sanomalehtilukusalit olivat avoinna seuraavasti: pääkirjastossa suljettuna rakennustöiden vuoksi koko vuoden, Kallion sivukirjastossa klo 8—22, Käpylän sivukirjastossa klo 10—22, Vallilan sivukirjastossa arkisin klo 10—20, sunnuntaisin klo 9—15; Eteläisessä sivukirjastossa arkisin klo 8—21, sunnuntaisin klo 8—14; Pasilan sivukirjastossa ⁵⁾ arkisin klo 10—21, sunnuntaisin klo 16—19, juhannusaattona, juhannuspäivänä ja joulupäivänä suljettuina, muina pyhä- ja juhlapäivinä kuten sunnuntaisin, paitsi niinä juhlapäivinä, jolloin lukusalit suljettiin klo 20 ja jolloin Kallion ja Käpylän sanomalehtilukusalit suljettiin myös klo 20, sekä uudenvuodenaattona, jolloin ne suljettiin klo 15.

¹⁾ aikana 1. 6.—31. 8. avoinna maanantaina tiistaina, torstaina ja perjantaina klo 15—20 ja keskiviikkona ja lauantaina klo 13—18. — ²⁾ aikana 1. 7.—31. 7. suljettuna. — ³⁾ 7. 11. lähtien. — ⁴⁾ 14. 11. lähtien. — ⁵⁾ 1. 1.—31. 5.

Lainaus. Kirjalainojen lukumäärä v. 1958 ja 1957 oli seuraava:

Lainauspaikka	1958			1957		
	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden
Pääkirjasto	299	621 232	2 078	300	578 845	1 929
Sivukirjasto:						
Kallion	299	392 584	1 312	300	348 420	1 161
Töölön	299	159 723	534	300	140 357	468
Vallilan	299	127 945	428	300	113 190	377
Käpylän	299	123 830	414	300	103 172	344
Eteläisen	299	87 134	291	300	77 491	258
Pakilan	294	18 511	63	299	16 426	55
Toukolan	294	28 325	95	299	24 537	82
Haagan	299	80 538	269	300	63 355	211
Herttoniemen	299	107 020	358	298	72 737	244
Maunulan	299	81 271	272	183	45 465	248
Kulosaaren	273	9 698	35	271	10 142	37
Lauttasaaren	299	106 622	356	300	86 978	290
Munkkiniemen	299	92 725	310	300	75 470	252
Malmin	299	47 218	158	300	42 028	140
Oulunkylän	299	22 843	76	299	18 298	61
Pakilan	299	41 089	137	299	36 447	122
Puistolán	299	36 271	121	300	33 925	113
Tapanilan	299	38 198	128	300	33 104	110
Pitäjänmäen	299	29 813	99	299	24 882	83
Vartiokylän	149	8 762	59	149	4 639	31
Sairaala-	299	112 566	376	300	116 249	387
Pukinmäen	298	16 390	55	299	14 111	47
Suomenlinnan	299	18 154	61	61	6 527	107
Porolahden	43	11 539	268	—	—	—
Vallisaaren	13	361	28	—	—	—
Palokunnan	—	—	—	98	990	10
Poliisilaitoksen	139	1 116	8	135	1 074	8
Yhteensä	—	2 421 478	—	—	2 088 859	6 963

Suurin määrä annettuja kirjalainoja oli 14 714 oltuaan v. 1957 12 479.

Aikuisten sekä lasten ja nuorison suhteellinen osuus lainausliikkeeseen oli eri lainauspaikoilla seuraava:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjallinat %	Lasten ja nuorison kirjallinat, %	Lainauspaikka	Aikuisten kirjallinat %	Lasten ja nuorison kirjallinat, %
Pääkirjasto	73.6	26.4	Malmin	50.7	49.3
Sivukirjasto:			Oulunkylän	41.2	58.8
Kallion	67.5	32.5	Pakilan	44.1	55.9
Töölön	65.3	34.7	Puistolán	43.3	56.7
Vallilan	59.2	40.8	Sairaala-	84.1	15.9
Käpylän	54.8	45.2	Tapanilan	37.7	62.3
Eteläinen	48.7	51.3	Pitäjänmäen	46.1	53.9
Pasilan	54.7	45.3	Vartiokylän	28.3	71.7
Toukolan	53.9	46.1	Pukinmäen	37.7	62.3
Haagan	52.2	47.8	Suomenlinnan	41.0	59.0
Herttoniemen	50.2	49.8	Porolahden	32.4	67.6
Maunulan	34.3	65.7	Vallisaaren	51.5	48.5
Kulosaaren	40.8	59.2	Poliisilaitoksen	100.0	0.0
Lauttasaaren	59.5	40.5			
Munkkiniemen	59.3	40.7	Yhteensä	67.7	38.3
			(1957)	60.4	39.6

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjallainat						Lasten ja nuorison kirjallainat						Kirjallainat kaikkiaan					
	Kauno- kirjallisuus		Tieto- kirjallisuus		Yh- teensä	luku	Kauno- kirjallisuus		Tieto- kirjallisuus		Yh- teensä	luku	Kauno- kirjallisuus		Tieto- kirjallisuus		Yh- teensä	luku
	luku	%	luku	%			luku	%	luku	%			luku	%	luku	%		
Ääkirjasto	254 018	55.6	203 021	44.4	457 039	139 829	85.2	24 364	14.8	164 193	393 847	63.4	227 385	36.6	621 232			
ivukirjasto:																		
Kallion	168 718	63.6	96 390	36.4	265 108	112 376	88.1	15 100	11.9	127 476	281 094	71.6	111 490	28.4	392 584			
Töölön	65 372	62.7	38 896	37.3	104 268	49 200	88.7	6 255	11.3	55 455	114 572	71.7	45 151	28.3	159 723			
Vallilan	48 451	64.0	27 242	36.0	75 693	46 145	88.3	6 107	11.7	52 252	94 596	73.9	33 349	26.1	127 945			
Käpylän	42 174	62.2	25 631	37.8	67 805	51 248	91.5	4 777	8.5	56 025	93 422	75.4	30 408	24.6	123 830			
Eteläinen	28 046	66.1	14 393	33.9	42 439	40 061	89.6	4 634	10.4	44 695	68 107	78.2	19 027	21.8	87 134			
Pasilan	6 859	67.7	3 264	32.3	10 123	7 428	88.5	960	11.5	8 388	14 287	77.2	4 224	22.8	18 511			
Toukolan	9 806	64.3	5 453	35.7	15 259	12 058	92.3	1 008	7.7	13 066	21 864	77.2	6 461	22.8	28 325			
Haagan	28 843	68.5	13 232	31.5	42 075	35 478	92.2	2 985	7.8	38 463	64 321	79.9	16 217	20.1	80 538			
Herttoniemen	37 337	69.4	16 439	30.6	53 776	48 215	90.5	5 029	9.5	53 244	85 552	79.9	21 468	20.1	107 020			
Maunulan	20 357	73.0	7 531	27.0	27 888	49 245	92.2	4 138	7.8	53 383	69 602	85.6	11 669	14.4	81 271			
Kulosaaren	2 704	68.2	1 258	31.8	3 962	5 148	89.7	588	10.3	5 736	7 852	81.0	1 846	19.0	9 698			
Lauttasaaren	41 315	65.1	22 114	34.9	63 429	38 593	89.3	4 600	10.7	43 193	79 908	74.9	26 714	25.1	106 622			
Munkkiniemen	36 343	66.0	18 693	34.0	55 036	32 518	86.3	5 171	13.7	37 689	68 861	74.3	23 864	25.7	92 725			
Malmin	14 772	61.7	9 158	38.3	23 930	21 249	91.2	2 039	8.8	23 288	36 021	76.3	11 197	23.7	47 218			
Oulunkylän	5 935	63.0	3 485	37.0	9 420	12 356	92.0	1 067	8.0	13 423	18 291	80.0	4 552	20.0	22 843			
Pakilan	12 230	67.5	5 895	32.5	18 125	20 958	91.3	2 006	8.7	22 964	33 188	80.8	7 901	19.2	41 089			
Puistolan	9 511	60.6	6 189	39.4	15 700	18 968	92.2	1 603	7.8	20 571	28 479	78.5	7 792	21.5	36 271			
Sairaala-	54 961	58.0	39 758	42.0	94 719	15 504	86.9	2 343	13.1	17 847	70 465	62.6	42 101	37.4	112 566			
Tapanilan	10 330	71.7	4 079	28.3	14 409	21 414	90.0	2 375	10.0	23 789	31 744	83.1	6 454	16.9	38 198			
Pitäjänmäen	9 900	72.0	3 857	28.0	13 757	15 062	93.8	994	6.2	16 056	24 962	83.7	4 851	16.3	29 813			
Vartiokylän	1 921	77.3	563	22.7	2 484	6 028	96.0	250	4.0	6 278	7 949	90.7	813	9.3	8 762			
Pukinmäen	4 227	68.3	1 961	31.7	6 188	9 265	90.8	937	9.2	10 202	13 492	82.3	2 898	17.7	16 390			
Suomenlinnan	5 385	72.4	2 053	27.6	7 438	9 571	89.3	1 145	10.7	10 716	14 956	82.4	3 198	17.6	18 154			
Porolahden	2 609	69.8	1 129	30.2	3 738	7 262	93.1	539	6.9	7 801	9 871	85.5	1 668	14.5	11 539			
Vallisaaren	114	61.3	72	38.7	186	148	84.6	27	15.4	175	262	72.6	99	27.4	361			
Poliisilaitoksen	664	59.5	452	40.5	1 116	—	—	—	—	—	664	59.5	452	40.5	1 116			
Yhteensä	922 902	61.7	572 208	38.3	1 495 110	825 327	89.1	101 041	10.9	926 368	1 748 229	72.2	673 249	27.8	2 421 478			
(1957)	774 628	61.4	488 079	38.6	1 262 707	739 833	89.6	86 319	10.4	826 152	1 514 461	72.6	574 398	27.5	2 088 859			

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaiseva taulukko:

Lainauspaikka	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinaavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan	
	luku	%	luku	%	luku	%	luku	%
Pääkirjasto	446 939	71.9	146 032	23.5	28 261	4.6	621 232	25.6
Sivukirjasto:								
Kallion	365 876	93.2	24 517	6.2	2 191	0.6	392 584	16.2
Töölön	125 270	78.4	29 902	18.7	4 551	2.9	159 723	6.6
Vallilan	117 085	91.5	10 424	8.1	436	0.4	127 945	5.3
Käpylän	108 918	88.0	11 267	9.1	3 645	2.9	123 830	5.1
Eteläinen	73 439	84.3	13 408	15.4	287	0.3	87 134	3.6
Pasilan	17 501	94.5	1 005	5.4	5	0.1	18 511	0.8
Toukolan	24 854	87.7	3 092	10.9	379	1.4	28 325	1.2
Haagan	71 219	88.4	8 925	11.1	394	0.5	80 538	3.3
Herttoniemen	96 752	90.4	9 224	8.6	1 044	1.0	107 020	4.4
Maunulan	76 596	94.2	4 466	5.5	209	0.3	81 271	3.4
Kulosaaren	4 779	49.3	4 866	50.2	53	0.5	9 698	0.4
Lauttasaaren	83 472	78.3	20 823	19.5	2 327	2.2	106 622	4.4
Munkkiniemen	74 266	80.1	16 189	17.4	2 270	2.5	92 725	3.8
Malmin	45 392	96.1	1 717	3.6	109	0.3	47 218	1.9
Oulunkylän	19 872	87.0	2 873	12.6	98	0.4	22 843	0.9
Pakilan	40 451	98.4	537	1.3	101	0.3	41 089	1.7
Puistolan	34 847	96.1	879	2.4	545	1.5	36 271	1.5
Sairaala-	97 079	86.2	13 451	11.9	2 036	1.9	112 566	4.6
Tapanilan	36 126	94.6	1 985	5.2	87	0.2	38 198	1.6
Pitäjänmäen	26 257	88.1	3 475	11.6	81	0.3	29 813	1.2
Vartiokylän	8 538	97.4	224	2.6	—	—	8 762	0.4
Pukinmäen	15 298	93.3	1 092	6.7	—	—	16 390	0.7
Suomenlinnan	17 871	98.4	283	1.6	—	—	18 154	0.8
Porolahden	10 798	93.6	707	6.1	34	0.3	11 539	0.5
Vallisaaren	355	98.3	6	1.7	—	—	361	0.0
Poliisilaitoksen	1 069	95.8	47	4.2	—	—	1 116	0.1
Yhteensä	2 040 919	84.3	331 416	13.7	49 143	2.0	2 421 478	100.0
(1957)	1 727 232	82.7	315 455	15.1	46 172	2.2	2 088 859	100.0

Lukusalikäyntien lukumäärä v. 1958 ja 1957 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kirjasto	Opinto- salit	Aikuisten lukusalit	Sanoma- lehtisalit	Lasten lukusalit	Käyntejä kaikkiaan	Päivää kohden
Pääkirjasto	45 584	89 617	—	46 161	181 362	502
Sivukirjasto:						
Kallion	—	45 085	195 861	76 006	316 952	878
Töölön	—	—	18 953	31 051	50 004	144
Vallilan	—	—	62 211	33 272	95 483	264
Käpylän	—	5 325	71 715	50 203	127 243	352
Eteläinen	—	—	83 073	16 982	100 055	277
Pasilan	—	—	5 761	1 082	6 843	46
Toukolan	—	—	6 511	9 660	16 171	54
Haagan	—	—	8 983	15 131	24 114	81
Herttoniemen	—	—	9 606	25 874	35 480	119
Maunulan	—	—	4 913	17 075	21 988	74
Kulosaaren	—	—	1 770	3 984	5 754	24
Lauttasaaren	—	—	25 828	28 875	54 703	183
Munkkiniemen	—	—	34 365	34 041	68 406	229
Malmin	—	—	10 261	15 855	26 116	87
Pakilan	—	—	6 559	10 530	17 089	57
Puistolan	—	—	4 076	15 634	19 710	66
Tapanilan	—	—	4 285	13 711	17 996	60
Pitäjänmäen	—	—	4 663	8 958	13 621	46
Yhteensä	45 584	140 027	559 394	454 085	1 199 090	3 223
(1957)	43 948	114 395	556 078	445 221	1 159 642	3 212

Lukusalit olivat avoinna seuraavasti:

Kirjasto	Avoinna, päivää	Kirjasto	Avoinna, päivää
Pääkirjasto:		Eteläinen:	
opintosalit	361	sanomalehtisali	361
yleinen lukusali	361	lasten lukusali	299
sanomalehtisali	—	Pasila	149
lasten lukusali	361	Toukola	298
Sivukirjastot:		Haaga	299
Kallio:		Herttoniemi	299
opintosalit	361	Maunula	298
yleinen lukusali	361	Kulosaari	240
sanomalehtisali	361	Lauttasaari	299
lasten lukusali	361	Munkkiniemi	299
Töölö:		Malmi	299
aikuisten lukusali	347	Pakila	299
lasten lukusali	273	Puistola	299
Vallila:		Tapanila	299
sanomalehtisali	361	Pitäjänmäki	298
lasten lukusali	293		
Käpylä:			
aikuisten lukusali	347		
sanomalehtisali	361		
lasten lukusali	300		

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli yleisön käytettävänä seuraavat määrät:

Kirjasto	Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä		Kirjasto	Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä	
	luku	kpl	luku	kpl		luku	kpl	luku	kpl
Pääkirjasto	298	318	66	95	Sairaalasivu-				
Sivukirjasto:					kirjasto:				
Kallio	190	216	60	76	Kivelä	6	7	4	13
Töölö	97	97	—	—	Nikkilä	5	30	10	59
Vallila	77	79	27	32	Sielullisesti sairaiden hoito-				
Käpylä	69	73	26	28	laitokset	5	11	4	8
Eteläinen	80	86	24	31	Malmi	3	3	—	—
Pasila	17	18	17	17	Tub. parantola	—	—	5	36
Toukola	51	51	1	1	Aurora	10	14	—	—
Haaga	53	53	—	—	Tapanila	19	19	2	2
Herttoniemi	42	45	—	—	Pitäjänmäki	28	28	—	—
Maunula	37	38	1	1	Vartiokylä	12	12	—	—
Kulosaari	36	36	—	—	Pukinmäki	13	13	1	1
Lauttasaari	114	116	1	1	Suomenlinna	17	17	—	—
Munkkiniemi	68	68	—	—	Porolahti	11	14	—	—
Malmi	40	40	—	—	Poliisilaitos	10	10	—	—
Oulunkylä	14	14	—	—					
Pakila	28	28	—	—					
Puistola	28	28	—	—					
					Yhteensä	1 478	1 582	249	401

Kerhotyö. Vuoden aikana toimivat seuraavat kirjastokerhot: pääkirjastossa filosofian ja logiikan kerhot, kirjallisuuserho, svenska litteraturskolen, Deutsche Literatur-kerho, cercle de littérature française ja musiikkikerho; Kallion sivukirjastossa kirjallisuuserho, psykologian kerho ja musiikkikerho; Malmin sivukirjastossa yleisaiheinen kirjasto-kerho sekä Nikkilän sairaalan kirjastossa kirjastokerho ja musiikkikerho.

Pääkirjasto. *Filosofian kerhon* puheenjohtajana toimi prof. Uno Saarnio. Kerho kokoontui kerran viikossa läpi vuoden. Jäsenmäärä oli 222, joista kokouksissa oli läsnä keskimäärin 24. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät, joiden pohjalla keskusteltiin: yliopp. Aarre Ahola: Ajatuksia uskonnosta, Mitä on metafysiikka, Tulevaisuudesta, Luonnonlakien välttämättömyys, Olemassaolon arvoitus; fil.maist. Rakelmaria Engman-Enari: Sartren filosofian ydin, Shaftesburyn moraalifilosofia; fil. maist. Hilikka Kauppi: Ihmissuhteiden häiriöitä; fil. lis. Raili Kauppi: Idean probleema, Definitio, Russellin tyyppiteoria, Sana ja merkitys skolastisessa logiikassa, Totuuskäsite skolastisessa logiikassa, Samuuden idea Leibnizin ajattelussa, Scientia generalis, Russellin paradoksi, Mitä on aksioma?, Äärettömistä järjestyslukuista, XII kansainvälinen filosofian kongressi, Mitä logiikka tutkii, Leibniz ja kirjasto, Äärettömän pieni ja differentiaali; fil.maist. Benita Kock: Moraalifilosofin maailmankatsomus; fil.maist. Kyllikki Lindeqvist: Kirjallisuus ja yhteiskunta; fil.lis. Sirkka-Liisa Meri: Psykologian tehtävistä, Kasvatuksen käsite, Kasvatus ihmisyyteen, Yksinäisyydestä; arkk. Keijo Petäjä: Suunnittelun teoria; fil.lis. Lauri Rauhala: Psykoneuroosit ja arvoprobleemat; prof. Uno Saarnio: Etiikan apriorisuus, Nikolai Hartmann, Immanuel Kant, Transcendentalinen analytiikka, Transcendentalinen dialektiikka, Matemaattinen logiikka, Eksistenssifilosofia, Sana ja käsite, Laskutavoista, Neljäs laskutapa, Heidegger ja hänen eksistenssifilosofiansa, Järjestyslukujen laskulait, Merkityksen käsite, Immanuel Kantin kategoriooppi, Eettisiä aporioita, Ajatus ja luku, Kantin etiikka, Äärettömän suuri ja järjestys; fil.tri Kalle Sorainen: Filosofi opiskelijana.

Logiikan kerhoa johti fil.lis. Raili Kauppi. Kerho kokoontui kerran viikossa läpi vuoden. Osanottajia oli kaikkiaan 30. Kerhossa käsiteltiin Whiteheadin ja Russellin teoksen »Principia mathematica» ensimmäinen osa.

Kirjallisuuserhon puheenjohtajana toimi kirjailija Lasse Heikkilä. Kerho kokoontui 8 kertaa, ja läsnä oli keskimäärin 22 henkeä. Kokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät ja niiden pohjalta keskusteltiin: prof. Jonathan Curvin: American drama as literature; fil.tri Annamari Sarajas: Paul Claudel; Pater A. Bonduelle: Le théâtre de Montherlant, Runoilija Charles Péguy; fil.tri Eino Krohn: Näyttelijän sielu; fil.maist. Pentti Ikonen: Psykoanalyysi ja runous; fil.maist. Hilikka Kauppi: Henrik Ibsen ja yksilön probleema; kirjailija Lasse Heikkilä: Eirene muusana; fil.maist. Huugo Jalkanen: Yösielu.

Svenska litteraturskolen kokoontui 7 kertaa. Puheenjohtajana toimi fil.maist. Rakelmaria Engman-Enari. Jäseniä oli kaikkiaan 66, joista kokouksissa oli läsnä keskimäärin 15. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: kirjailija Anna Bondestam: Den historiska bakgrunden till »Vägen till staden»; fil.lis. Bo Carpelan: Erik Lindegrens »Vinteroffer»; fil.maist. Rakelmaria Engman-Enari: Kafka, Garcia Lorca - modernism på andalusisk folkgrund, Garcia Lorcás versdramer, Ibsen och »Peer Gynt»; fil.maist. Benita Kock: Strindbergs »Ett drömspel».

Deutsche Literatur -kerhon puheenjohtajana toimi kirjailija Clarisse Autti. Kerhossa oli 140 jäsentä, joista kokouksiin osallistui keskimäärin 13. Kerho kokoontui 23 kertaa, ja kokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: kirjailija Clarisse Autti: Theater von der Antike bis heute, Carl Zuckmayer, Junge Dichter kommen zu Wort (Jeanne Ebner, Ilse Aichinger usw.), Schweizer Dichtung in der Sprache, Österreichische Lyrik (Franz Karl Ginzkey, Josef Weinheber, Heinrich Waggenerl), Jugend und Literatur, Heinrich Böll (Probleme von heute), Kornfeld als Dramatiker und Prosadichter, Zenta Maurina, Robert Walser; hra Erwin Leinfelder: München in Wort und Bild; fil.tri Hans Wenz: Stefan Zweig, Herman Sudermann, In Memoriam Reinhold Schneider, Rudolf G. Binding, Thomas Mann's Doktor Faustus, Hugo von Hofmannstahl, Stefan George, Rainer Maria Rilke, Hermann Hesse (Glasperlenspiel), Josef Weinheber, Franz Werfel.

Cercle de littérature française, jonka puheenjohtajana toimi M. Maurice Girod, kokoontui kertomusvuonna 20 kertaa. Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 30 henkilöä. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: Le Rev. Père André Bonduelle: Les deux Bazin, Marcel Aymé; M. J.-M. Chapeau: Albert Camus; Mme Darde Le Blond: Sacha Guitry; M. Eric

Dombre: Sartre — romancier, Cinq siècles de mise en scène française, Jeux littéraires au XVII:e siècle; M. Maurice Girod: A la recherche dans l'absolu avec Malraux, Montesquieu, L'Anjou et Jacques Du Bellay, La Fontaine, »Le Gil» 1636, Littérature pour enfants; M. Albert Hubert: Blaise Pascal; M. Jacques Le Louarn: Ernest Renan, André Maurois, Bernanos — la liberté pour quoi faire? Edmond Rostand, Maurice Vlamincq; M. Pierre Leroy: Action française culturelle en Afrique du Nord (Lisänä elokuvaesitys).

Musiikkikerhoa johti fil.lis. Bo Carpelan. Kerho järjesti 11 konserttia, joissa oli keskimäärin 60 osanottajaa. Kerhossa esitettiin aluksi esittely säveltäjästä, jonka sävellyksiä sitten kuultiin äänilevyiltä. Vuoden aikana kuultiin 30 teosta seuraavilta säveltäjiltä: Mozart, Scarlatti, Brahms, Prokofjev, Menotti, Bartók, Vivaldi, Beethoven, Mahler, Lesner sekä nykyaikaista kuoromusiikkia. Säveltäjiä esittelivät fil.lis. Bo Carpelan, pianotait. Erik Tawaststjerna, dir.mus. Harald Andersen, toimittaja Kari Rydman ja pianotait. Rolf Bergroth.

Kallion sivukirjasto. *Kirjallisuuskerho*, jota johti fil.maist. Eila Wirla, kokoontui 7 kertaa. Kokouksissa oli läsnä keskim. 30 jäsentä. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: kirjailija Matti Hälli: »Valkea kaupunki»; kirjailija Matti Kurjensaari: »Karavaanikellot»; kirjailija Lassi Nummi: »Chaconne»; kirjailija Veijo Meri: Miten tulin kirjoittaneeksi »Manillaköyden»; kirjailija Helvi Erjakka: Kirjailijan vapaudesta; kirjailija Lempi Jääskeläinen: Miten historiallinen romaani syntyy ja miten ympäristötekijät vaikuttavat teoksen syntyyn ja kirjailijan kehitykseen; kirjailija Oiva Paloheimo: »Ei puu yksin pala».

Psykologian kerhoa johti fil.maist. Helvi Holmström. Kerho kokoontui 6 kertaa, ja kokouksissa oli läsnä keskimäärin 31 jäsentä. Kertomusvuonna pidettiin seuraavat esitelmät: fil.lis. Sirkka-Liisa Meri: Yksinäisyys psykologisena ongelmana; fil.maist. Helena Hänninen: Työnvireys ja mielenferveys; prof. Uno Saarnio: Looginen johdonmukaisuus, Altruismi ja egoismi; fil.maist. Pentti Ikonen:Psykoanalyysi ja runous; fil.lis. Lauri Rauhala: Aksiologinen aspekti psykoneurooseissa.

Musiikkikerhoa johti laulajatar Esteri Parviainen. Kerho kokoontui 5 kertaa, ja kokouksissa oli läsnä keskimäärin 30 jäsentä. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät, joihin liittyi musiikkiesitys pianolla tai äänilevyiltä: fil.maist. Matti Rautio: Orff; säveltäjä Seppo Nummi: Benjamin Britten; fil.maist. Tauno Pyllkänen: Verdin »Othello»; säveltäjä Kari Rydman: Webern-Berg; pianotaiteilija Kurt Walldén: ranskalaista pianomusiikkia.

Malmin sivukirjasto. *Kirjallisuuskerhossa*, jota johti sivukirj.hoit. Anelma Talvela, luettiin kevätkaudella Arvo Lehtovaaran »Johdatus ihmistuntemukseen» loppuun (ss. 92—243). Syyskaudella luettiin Hilja Vilkemaan kirjasta »Minna Canth» ss. 1—86. Kirjailijan tuotannosta esitettiin näytteitä. Keskustelukokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: kirj. hoit. A. Aro: Amerikkalaisuutta läheltä katsottuna; fil.maist. U. Peltoniemi: Kodin ja koulun yhteistyö kasvatuksessa; yliopp. P. Pitkänen: Lintumaailmaa (rainakuvien havainnollistettuna). Kerhon jäsenmäärä oli 18, keskimääräinen osanottajaluku 5. Lintumaailmaa koskevaa esitelmää kuuntelemassa oli lisäksi 57 lasta.

Nikkilän sairaalakirjaston kirjastokerho jatkoi toimintaansa kokoon-tuen noin kerran viikossa. Kerhon puheenjohtajana toimi fil.maist. Kyllikki Lindeqvist. Kerhossa oli 67 jäsentä, joista 36 kerhoiltaan osallistui keskimäärin 18 henkeä. Kerhossa pidettiin mm. seuraavat esitelmät: yliopp. Ismo Karvinen: Suomalaisen kulttuurin lähteistä; fil.maist. Kyllikki Lindeqvist: Oscar Wilde, John Steinbeck, Gerhard Hauptmann, Uusista kouluista, Ihmisten välisistä yhtäläisyyksistä ja eroista, Ivar Lo-Johansson, Sosiaalinen romaani; fil.maist. Eeva-Liisa Salmi: Katri Vala; ylihoit. Enni Unkila: Rabin-dranath Tagore, George Sand; yliopp. Leena Vasama: Ivan Turgenjev; yliopp. Laila Vuori: Maksim Gorki, Anton Tšehov, Juan Ramon Jimenez, Hj. Nortamo; sair.hoit. Marjatta Vuoripalo: P. I. Tšaikovski, 1800-luvun musiikin romantikoista. Lisäksi pitivät sairaalassa potilaina olevat kerholaiset esitelmää. Pääsiäisen, vapun, kerhon 2-vuotispäivän ja pikkujoulun merkeissä vietettiin juhlia. Käsityönop. Pirkko Kilpiö piti nukke-teatteriesityksen.

Kirjastokonsertteja pidettiin kaikkiaan 29, kuulijoita oli keskimäärin 15 henkeä. Konsertin esittelyjä pitivät yliopp. Ismo Karvinen, fil.maist. Kyllikki Lindeqvist, melisai-raanhoit. Jussi Pietilä sekä ylioppilaat Jussi Törnvall, Leena Vasama ja Laila Vuori. Esi-tettiin äänilevyiltä mm. seuraavien säveltäjien tuotantoa: Bach, Beethoven, Bizet,

Brahms, Mendelssohn, Mozart, Prokofjev, Puccini, Rahmaninov, Rimski-Korsakov, Rossini, Schubert, Schumann, Šostakovitš, Tšaikovski.

Tulot. Kaupunginkirjaston tulot nousivat v. 1958 3 865 054 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk
Kirjasakot ja sekalaiset tulot	2 700 000	3 188 680
Kaupunginkirjaston valtionapu	150 000	150 000
Henkilökunnan luontoisedut	150 000	262 540
Henkilökunnan käteisvuokrat	90 612	263 834
Yhteensä	3 090 612	3 865 054

Menot. V. 1958 talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja merkitty 215 773 925 mk v:lta 1957 siirtyi 1 002 939 mk ja vuoden aikana merkittiin tilisiirtoina 8 559 827 mk, joten käytettävissä oli yhteensä 225 336 691 mk. Menot tilien mukaan nousivat 217 872 475 mk:aan jakaantuen seuraaviin menoeriin:

Menoerä	Määrärahat mk	Menot tilien ¹⁾ mukaan, mk	Siirto veen 1959	Säästö (+) tai ylitys (—) mk	
Palkkiot	226 800	219 450	—	+	7 350
Vakinaiset viranhaltijat	110 683 322	110 683 322	—	—	—
Tilapäiset viranhaltijat	4 630 541	4 630 541	—	—	—
Vuosilomakustannukset	4 389 905	4 389 905	—	—	—
Sunnuntaityökorvaukset	4 007 910	2 702 959	—	+	1 304 951
Muut palkkamenot	11 327 265	11 129 318	—	+	197 947
Vuokrat	19 955 799	19 760 799	—	+	195 000
Lämpö	2 956 250	2 123 903	—	+	832 347
Valaistus	3 400 000	3 718 363	—	—	318 363
Siivoustarvikkeet	250 000	275 727	—	—	25 727
Vedenkulutus	42 160	47 612	—	—	5 452
Puhtaanapito	499 200	387 365	—	+	111 835
Kaluston hankinta	13 225 222	6 309 147	7 300 000	—	383 925
Kaluston kunnossapito	920 000	906 898	—	+	13 102
Painatus	1 001 391	1 263 523	187 868	—	450 000
Kirjallisuus ja sidonta	45 963 926	47 463 897	29	—	1 500 000
Tarverahat	1 857 000	1 859 746	—	—	2 746
Yhteensä	225 336 691	217 872 475	7 487 897	—	23 681

Kirjallisuusmäärärahojen käyttö. Kirjallisuuden ostoon kertomusvuonna käytetty summa, 22 991 512 mk, jakaantui erikielisen kirjallisuuden kesken seuraavasti:

	Mk
Suomalainen kirjallisuus	16 285 082
Skandinaavinen »	4 758 303
Saksalainen »	768 491
Englantilainen »	663 220
Ranskalainen »	271 810
Muunkieliset kirjat, taulukot ym.	244 606
Yhteensä	22 991 512

¹⁾ Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten ylläpitokustannukset.

Aikakauslehdet	2 556 791	
Mikrofilmit	498 600	
Sidonta	21 416 994	24 472 385
	<u>Kaikkiaan</u>	<u>47 463 897</u>

Kirjastolautakunnan valvonnan alaiset yhdistykset. Kirjastolautakunta valvoi seuraavien yleishyödyllisten yhdistysten saamien avustusten käyttöä: Kirjoja sokeille, Kasvatusopillinen kirjasto- ja lukusalisäätiö sekä Bragen leikekokoelma.
